

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25.— Narodna: mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo: mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

III. Štev. 53

Trst - Gorica 31. decembra 1954

Izhaja vsak petek

Trzaski Slovenci na pragu 1955

Leto 1954 je bilo za Tržičane in zlasti za Slovence leto razočaranja. Uji v svobodni razvoj, ki ga je jamalo STO Slovincem in Hrvatom na enakopravnemu državnemu narodu, so bili pokopani tudi s sodelovanjem jugoslovanske vlade. Nadomestiti se jih je hotelo s statusom o narodnostnih manjšinah, ki je po treh mesecih še vedno le na papirju. Tako smo postali neznamna narodnostna manjšina v 47-milijonski državi, kjer skupaj z goriškimi in beneškimi Slovenci ne štejemo niti pol odstotka prebivalstva.

Usoda nas je zopet vključila v italijansko državo, da z njo delimo douro in zlo. Ali takó — ali izselitev!

Mi ostanemo. Ne samo zato, ker nam je Italija slovesno zagnala v londonskem statusu ohranitev našega narodnostnega značaja ter naše kulture, gospodarske, socialne in jezikovne pravice, ampak zato, ker smo na tej zemlji rojeni in z njo z znojem in krvo povezani nad tisoč let. Prilagodili se bomo novemu položaju, ki ga v kulturnem svetu zgodovina odkazuje priznanim narodnostnim manjšinam.

Naša politika je težka, zato mora biti trezna in tuarna. V tej državi ostanemo in njeno usodo vzememo svojo usodo. V zunanjo državno politiko se ne bomo vtikali želimo pa, da bi vladalo med Italijo in Jugoslavijo pravo prijateljstvo in odkritosrčen mir. Notranjo politiko naj vodijo italijanske stranke, in mi kot manjšina bomo sprejeli ono vlado, ki si jo italijanski narod izvoli, samo da je pravična nasproti nam, da spoštuje človečanske pravice, svobodo in človekovo dostojanstvo. Ne domišljujemo si, da bomo Slovenci sodočali ali vplivali na potek italijanskih notranjih političnih razmer; ali da bomo mi eni ali drugi stranki celo pripomogli s svojimi glasovi do zmage. To bi bilo pogubno samoprecenovanje, ki bi utegnilo ob porazu podpirane stranke zvaliti prav na Slovence ves gnev zmagovalcev. Mi Slovenci ne moremo odločiti o krmilu države in ne moremo za to nositi niti odgovornosti. Ne odrekamo pa državi svoje pomoči, ki nam jo zakoni kot enakopravnim državljanom nalagajo.

Zato posvetimo Slovenci svoje delo in skrb slovenski manjšini na Tržaškem ozemlju, njenemu razvoju in napredku v duhu londonskih dogovorov in v zaščito vseh tam prizanih pravic. Taka politika naše narodne manjšine je politika etične samohrane, ne pa reakcija, kakor so titovski in kominfantisti; obsipali in še obsipajo politiko zamejskih Slovincov za ohranitev svojega narodnostnega značaja.

Razumemo, da slovenski komunisti, ki so organizirani v komunistični stranki v Italiji na vodilnih mestih, katerim je internacionalizem eno vodilnih načel in katerim je Kitajec - komunist ravno tako brat kot Slovenec ali Nemec, nimajo večjega interesa na obstoju in razvoju slovenske manjšine, kakor jim to narekuje taktika za pridobivanje članov med Slovenci, ki so še ohranili narodno zavest. Zastonj pričakujemo od njih, da bodo vzgajali Slovence v narodnem duhu, ki narodni zavesti, ker bi to bilo za komunizem politično razkolništvo. Prav tako je težka in neopopravljiva zabloda pričakovati od titovcev, ki danes agitirajo po Tržaškem ozemlju za ustanovitev neke italijansko-slovenske neodvisne socialistične (reci komunistične) stranke, da je njim za narodno zavest slovenske manjšine. Vse te fratelančne stranke, ki pridigajo komunistično sratelancos, ubijajo v naših ljudeh čut narodnosti, ki je predpogoj za ohranitev narodnostnega značaja naše manjšine. Ali hočete dokazov? Poglejte padanje števila otrok v slovenskih ljudskih šolah.

Postavljamo te ugotovitve ne iz narodnostne prenapetosti, ki jo odločno obsojamo, ampak zato, da opozorimo vslo slovensko javnost in vse Slovence, ki so še ohranili pičico narodne zavesti, da se bo ohranila slovenska manjšina na Tržaškem samo v okviru demokratičnih strank, ki že po svojem programu, načelih in tradicijah vzgajajo slovensko ljudstvo zares v spoštovanju svojega jezika, svojega naroda svojih pravih in moralnih vrednot.

In por nam je Italija zagotoviti ohranitev narodnostnega značaja naše manjšine na tem ozemlju v členu 4. manjšinskega statuta, je (Nadaljevanje na 2. strani, I. kol.)

Títova Jugoslavija med Scílo in Karíbdó

Vsaka skupnost je le toliko močna, kolikor so močni njeni najšibkejši členi

Milovan Djilas, ki je decembra lani dvignil toliko prahu s svojimi neumljenimi kritikami sedanje jugoslovanske višje družbe, je sedaj prav pred obletnico svoje lanske izključitve iz jugoslovanske komunistične partije, ponovno dokazal, da se ni vdal. Njegovih izjav sicer ne beremo v jugoslovanskih listih, kajti samo ti so na razpolago režimovcem. Pač pa poročila beograjski dopisnik »New York Timesa«, da mu je Djilas izjavil, da je jugoslovanska komunistična partija zdaj v oblasti protidemokratskih sil. Zaradi tega bi morali, po Djilasovem mnenju, ustanoviti novo socialno - demokratično stranko, s čemer bi v Jugoslaviji prišlo do dvostranskega ustroja. Djilas je še vedno prepričan, da bo v Jugoslaviji, prej ali slej, zmagala demokracija.

Djilas, ki dobro ve kakšni nevarnosti se je izpostavil, je dostavil, da je dal svoje izjave zato, da bi s tem vzbudil ljudi k svobodnemu razpravljanju. Dejal je, da bi za Jugoslavijo bil velik uspeh, če bi vsak državljan lahko povedal to, kar misli. Poudaril je, da so v jugoslovanski komunistični partiji močne demokratične sile, ki pa so neorganizirane. Nedavna preiskava, ki jo je izvedel nadzorni urad centralnega odbora komunistične partije proti Vladimirju Dedijerju, kateremu so očitali, da soglasa z Djilasom, je po njegovem samo eden izmed poskusov, s katerim skušajo prestrašiti demokratične pristaje.

Politični polom

Djilas je dodal, da je bil globoko razočaran nad razpravo, ki so jo lani januarja uvedli proti njemu. Glavni tožilec je bil takrat Edvard Kardelj, ki sedaj nadomešča Tita. Djilasu je očital, da je napačno razumel šest partijski kongres leta 1952, ko je domneval, da bi ta moral pomeniti začetek poti k demokratizaciji. Djilas zdaj pravi, da se je deset mesecev po tistem kongresu res prepričal, da so z novimi direktivami skušali samo okrepliti partijsko disciplino v starem protidemokratskem stalinskem slogu. Pobuda za takšno stališče pa izhaja od samega Tita, katerega podpira pri tem večina strankinih voditeljev. S tem je Djilas prvi jasno pokazal na glavnega krivca in je strgal krinko nepristranosti, s katero si je Tito pri Djilasovem sporu in obsodbi skušal prikriti svojo pravi obraz. Djilas dodaja, da sicer ni upal, da bo uspel v sporu, ki predstavlja več ali manj boj za svobodo, upal pa je, da se bo vsaj razprava o njegovem stališču vodila v demokratičnem duhu in da ne bo podvržen upravi inkviziciji.

Kot prepričan komunist si Djilas seveda ne želi povratka starih jugoslovanskih strank, pač pa predlaga in zagovarja ustanovitev nove politične stranke, ki bi svobodno razpravljala s komunistično partijo. Prepričan je, da bodo čez deset let, če že ne prej, v Jugoslaviji dani pogoji za uvedbo prave demokracije, katere pomanjkanje je glavni vzrok sedanjih jugoslovanskih gospodarskih težkoč. Djilas misli, da položaj sedaj, ob Titovi odsotnosti, morda še ni zrel za hitro spremembo, ker protidemokratske sile še vedno krepko držé oblast v rokah, toda kasneje bo neizogibno prišlo do spopada. Ob zaključku svojega razgovora je Djilas izjavil, da je po prepričanju socialni demokrat ter da ni žel, da ni mogel tega intervjuja dati domačemu tisku, temveč tujemu listu. Poudaril pa je, da bi domačim listom dal v bistvu iste izjave, če bi mu to bilo mogoče.

Tako je titovski totalitarizem do bil novo izpričevalo iz ust enega svojih nekdanjih najvidnejših ideologov. Če ga že niso mogli objaviti domači listi, ga je pa objavil eden najvidnejših svetovnih dnevnikov in za njim so ga ponavljale skoro vse zahodne radijske postaje, tako da so zanj zvedeli lahko vsi Jugoslovani.

Kardeljevi izvori

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, Edvard Kardelj, je ob koncu kongresa Zveze komunistov Bosne in Hercegovine med drugim govoril tudi o zunanji politiki Jugoslavije in o mednarodnem položaju in se zlasti dotaknil izjav Vladimirja Dedijera in Milovana Djilasa tujemu tisku.

Kardelj je ugotovil, da bi bilo preveč optimistično trditi, da smo na pragu trajne stabilizacije mira, čeprav so znaki, ki govorijo, da ne visimo več med vojno in mirom Jugoslavija. Je dejal Kardelj, se je v zunanji politiki vedno trudila upoštevati nova dejstva v mednarodnem položaju in prispevati po svojih močeh k utrditvi mira in boljšemu razumevanju med narodi, ne da bi menjala načela in cilje svoje politike in svoje obrambne napore. Odras take politike je tudi normalizacija odnosov z ZSSR in vzhodnoevropskimi državami. Na liniji te politike bo Jugoslavija pozitivno odgovorila tudi na predlog vlade LR Kitajske za vzpostavitve diplomatskih odnosov.

«So ljudje v svetu, je poudaril Kardelj, ki vztrajno ponavljajo, da se Jugoslavija vrača na pozicije pred letom 1948. To so navadno ljudje, ki zelo počasi razumejo, da nove razmere zahtevajo nove rešitve. Toda tudi ti ljudje — če dejansko hočejo mir — se bodo morali prepričati, da normalizacija odnosov med Jugoslavijo in vzhodnimi državami ni samo v interesu Jugoslavije, temveč dragocen prispevek k stabilizaciji mira v svetu.»

Osnova jugoslovanske politike je težnja po koeksistenci. To je Jugoslavija upoštevala tudi v politiki do ZSSR in ostalih držav. Pri tem

je bila njena politika vedno neodvisna in bo takna ostala tudi v bodoče. «Niti enega našega socialističnega nazora ne bomo opustili zaradi takšnega ali drugačnega razvoja mednarodnih odnosov. Prav tako ne mislimo oslabiliti naporov za krepitev naše obrambne sposobnosti, dokler se ne bomo prepričali, da je politika razorožitve postala splošno načelo za vse. Ko vzpostavljamo odnose konstruktivnega sodelovanja z vzhodnimi državami, ne mislimo slabiti prijateljskih odnosov z zahodnimi državami, kajti takšna politika bi bila v nasprotju s politiko koeksistence.»

Po Kardeljevem mišljenju so na svetu ljudje, ki jim ni všeč jugoslovanska zunanja politika in potovanje predsednika Tita v Indijo. Zato ni težko uganiti zakaj so se pojavile izjave Dedijera in Djilasa, ki dajeta na razpolago svoje usluge vsakomur, ki so mu te usluge potrebne, da bi zameglili pomen te politike.

Kardelj je poudaril, da je cilj teh izjav poskus, da se z umazanim izsiljevanjem demokratizma v Jugoslaviji spomnijo nekateri v inozemstvu, da avtorji teh izjav obstajajo. Toda avtorji se bodo prepričali, da se jugoslovanski demokratični socializem ne da izsiljevati, najmanj pa s strani skrahiranih politikantov, ki so izgubili vsak občutek odgovornosti do lastnega ljudstva. Ti ljudje zama upajo, da bodo s pomočjo »New York Timesa« in londonskega »Timesa« postali politični faktor v Jugoslaviji, potem ko so s svojimi političnimi frazami propadli med ljudstvom.

V vsaki državi, ne samo v Jugoslaviji, bi politikom take vrste, ki nudijo tako uslužno svoje usluge inozemstvu, vsak človek pljunil v obraz, posebno pa takšnim, ki so obrnili hrbet revoluciji, s katero so nekdo nekoč pomenili in brez katere ne predstavljajo nikogar in ničesar. Če pa želijo, tedaj lahko predstavljajo samo pisani zbor najrazličnejših reakcionarnih ostankov, začeni od onih iz stare Jugoslavije pa do peščice birokratskih elementov, ki obžalujejo, da je njihovo

Pariški dogovori odloženi

Na sam predbožični dan zgodaj zjutraj je francoska narodna skupščina z 280 proti 259 glasovom zavrnila prvi člen načrta zakona, ki spreminja bruseljsko pogodbo in ustanavlja zahodnoevropsko zvezo, kakor so jo predvideli pariški dogovori. Svet je presenečeno osupnil. Vsi so se upravičeno zbal, da bo Francija še enkrat prepričala vojaško povezavo vseh nekomunističnih zahodnoevropskih držav, vstevši Zahodno Nemčijo. V zahodnoevropskih prestolnicah in v Washingtonu je zavladalo mrzlično razpoloženje. Kdor se kaj razume na zunanjo politiko, je čutil, da je Evropa na letošnji Božič preživljala enega najtežjih trenutkov svoje povojne zgodovine.

Francoski ministrski predsednik Mendes - France se je zavedel nevarnosti, kateri bi se Francija izpostavila, če bi odklonila sprejem pariških dogovorov. Varnal je pogumno in odločno, prav tako, kakor pred par dnevi, ko mu poslanci niso hoteli potrditi poročanja za pridružene države, t. j. Indokino. Izjavil je, da veže glasovanje o pariških sporazumih z vprašanjem zaupnice svojih vladi. Če parlamentni sporazum ne odobri, bo vlada odstopila. Zaupnico je zahteval v zvezi z drugim členom, ki določa sprejem Nemčije v Atlantski obrambni pakt ter glede člena, ki vsebuje priložne protokole.

Francoska skupščina je nato sprejela sporazum o Posarju in člene o obnovitvi nemške vrhovnosti. O prvih treh členih načrta zakona, pri katerih je Mendes - France zahteval zaupnico, pa so lahko glasovali šele po praznikih. Tako dolg odhod je prišel kaj prav. Razne vlade in javno mnenje raznih držav so medtem namreč dokazovale, kakšne bi bile posledice dokončne francoske odklonitve pariških sporazumov. Jasno je postalo, da bi bili s tem evropska varnost in bodočnost postavljene na kocko. Nemške obožovitve ni bilo prepričani, pač pa bi se izvršila brez vsakega nadzorstva ali vsaj, kar je za Francijo še važnejše, brez francoske sodelovanja. Sa-

mi francoski poslanci so začeli uvidevati, da so ga pravzaprav položili bolj kot bi smeli. Najjasnejše je izpregovorila Velika Britanija, ki je dejala, da v primeru odklonitve pariških sporazumov ne bo več vezana na vzdrževanje svojih čet na evropski celini.

Ko se je francoska skupščina 27. decembra sestala je vsak poslanec prav dobro vedel za kaj gre. Mendes - France je imel tisto popolnó enega svojih najboljših govorov. Poudaril je, da gre za jasno zunanjepolitično vprašanje. Zato glasujejo v njegov prilog lahko tudi tisti, ki se sicer ne strinjajo z notranjo politiko sedanje francoske vlade. Vprašal se je, kakšen pomen bi sploh še imel Atlantski pakt, če bi Francija v njem sedela sreči držav, ki bi imele popolnoma drugačno mnenje o organizaciji evropske obrambe in nemški obožovitvi. Prav tako je nemogoče zahtevati, da bi se predlagani sestanki starih velikih vršil pred ratifikacijo pariških sporazumov, kajti Anglo - Američani so odločno povedali, da so pripravljeni udeležiti se konference s Sovjeti šele po potrditvi pariških sporazumov. Če jih torej Francija ne odobri, bo ostala popolnoma osamljena.

Za predsednikom vlade so govorili še predstavniki raznih strank, od katerih so nekateri izjavili, da bodo glasovali za, drugi pa proti sprejemu sporazumov. Tako je vse do konca vladala popolna negotovost. Visoka prisotnost poslancev je kazala, da se narodni zastopniki zavedajo važnosti vprašanja. Razne agencije so z dalekopisnimi stroji sproti poročale v vse dele Evrope podrobnosti o poteku te zgodovinske seje francoske narodne skupščine. Sele ko so pozno ponoči povedali, da je francoska skupščina z 289 proti 251 glasovom sprejela drugi in tretji člen pariških sporazumov, je napetost popustila. Vsi so se oddahnili, najbrž tudi sami Francozi, pa tudi ameriški, britanski, nemški, italijanski in drugi državniiki, ki so morali biti pripravljani, da bi v nasprotnem primeru takoj podvzeli odgovarja-

joče protiukrepe in sprejeli na svoje rame breme težkega zunanjepolitičnega poraza.

Preostal je še prvi člen pariških sporazumov, ki spreminja bruseljsko pogodbo. Ta člen je francoska skupščina odbila že pred Božičem in francoski ministrski predsednik ni vezal nanj zaupnice. Toda ker sta zdaj bila odobrena še drugi in tretji člen, so nekateri mislili, da bi zunanjepolitična komisija lahko izjavila, da je s tem proglašeno za neveljavno tudi glasovanje o prvem členu. Na splošno presenečenje pa je komisija z 20 proti 19 glasovom izjavila, da prvega člena ne sprejema.

Ko je Mendes - France videl, da parlamentarna komisija vztraja pri mnenju, da je odklonilno glasovanje o prvem členu, ki predvideva spremembo bruseljske pogodbe, še vedno polnoveljavno, je takoj predložil nov načrt zakona.

Mendes - Franceov predlog je zunanjepolitični odbor francoske skupščine odobril, toda ker je predsednik vezal z njim vprašanje zaupnice, so glasovanje zopet morali prenesti, tokrat na sredo popoldne. Neizvestnost se je s tem samo podaljšala. Toda Francozi ne bi bili Francozi, če bi se odločili tako, kakor so rekli. Mendes - Franceov zaupniški osnutek, o katerem bi morali glasovati, je namreč vseboval tudi dodatni predlog de gaullističnega poslanca Noela, ki je predvideval ustanovitev parlamentarne komisije, kateri bi moral biti predložen vsak načrt za povečanje števila obor-ženih sil držav članic zahodnoevropske zveze. No, in ta poslanec se je v sredo popoldne na lepem premislil, potegnil je svoj predlog nazaj in tako bi Mendes - Franceov zaupniški osnutek moral dobiti novo obliko. To so mu tudi takoj dali. Toda to je bil nov predlog, in ker je predsednik vlade zopet vezal z njim vprašanje zaupnice, je moral pred glasovanjem tečij novih 24 ur. Francoska skupščina je torej ponovno odločala o tem vprašanju šele večeraj zvečer, in v trenutku, ko gremo v tisk, nara njeno stališče še ni znano.

va birokratska oblast propadla je bila prenesena v samoupravno ljudstva. Če pa se hočejo uvrstiti v to, pisano družščino, naj mirno storijo. Kar pa se tiče demokratizma te go spode, tu ne gre za nič drugega kot za poskus, da se z lažnimi demokratičnimi frazami spodkopljajo kurz stvarnega demokratičnega socializma. Ki se danes razvija v Jugoslaviji. Na srečo so glasovi te vrste, ki ne prihajajo prvi od Djilasa, dobro znani v Jugoslaviji, ne morejo nikogar zbežati, temveč lahko služijo samo v zabavo tistim, v tujini, ki jih tiskajo.

Gospodarski konkurz

V istem času, ko sta Dedijer in Djilas na eni strani razglašala pred vsem svetom politične samopasnost današnje komunistične vladavine, je v jugoslovanski zbornici podpredsednik ministrskega sveta, Vukmanović - Tempo, ki je naslednik Kidričeve gospodarske polomije, odkril stvarno sliko, kako gradnja v Jugoslaviji socializem. Povedal je, da je Jugoslavija popolnoma nemogoče premostiti z normalnimi sredstvi nevarno gospodarsko stanje, v katerem se je znašla. To predvsem zaradi nakopičenja dolgov v tujini, ki znašajo nad 400 milijonov dolarjev in so zato primerni sklicati konferenco vseh svojih tujih upnikov. Na tej konferenci se bo Jugoslavija zavzemala za to, da doseže konverzijo svojih dolgov s srednjim dospelkom. Ti dolgovi bi predstavljali 43 odstotkov celotnega dolga, 39 odstotkov celotnih dolgov pa bi spreminili v dolgoročna posojila. Z drugo besedo se to pravi, da bi sedanji režim hotel prevlati svoje eksperimentalne gospodarske pregrehe na bodočo jugoslovanska pokolenja.

To pa še ne bi zadostovalo, kajti Titovi finančniki bi hoteli še nova posojila, s katerimi bi plačali svoje dolgove s kratkimi dospelki. Ti dolgovi predstavljajo 18 odstotkov vseh dolgov. Jugoslavija je potemtakem do grla zdolžena država, in sedanji oblastniki bi jo tako tudi radi prepustili tistim, ki jim bodo sledili.

«Nihče nima pravice — je dejal Vukmanović — da stavlja na deželo, kakršna je Jugoslavija, težje napore kakor pa so njene sposobnosti in jo prepuča situaciji, ki nima izgledov za izhod. Ker nam je nemogoče postaviti se po robu obveznostim, kakršne se nam danes predstavljajo, verujemo, da bodo naše zahtevke naletele na dolžno razumevanje in da jih bodo upniki upoštevali. Ne zahtevamo moratorija.»

Zadnji argument ljudsko sodišče

Samo tri dni po objavljenih izjavah v »New York Timesu« in le 24 ur po Kardeljevem odgovoru je UDB-a aretirala oba upornika, Dedijera in Djilasa.

V terek je Dedijer sklical v Beogradu tuje časnikarje na tiskovno konferenco, na kateri bi rad zavrnil Kardeljeve obtožbe. Konferenca je bila sklicana za 19. uro na Dedijerjevem stanovanju. Ko so se časnikarji odpravljali na sklicano konferenco, je beograjsko ministvo zunanjih zadev sporočilo, da smatra tiskovno konferenco za nezakonito. — V resnici vlada lepa svoboda tiska v Jugoslaviji. To je čisto v skladu z določili človečanskih pravic!

Za tuje časnikarje je bila napovedana konferenca vsekakor zanimiva. Ko so časnikarji prispeli pred Dedijerjevo stanovanje, so našli pred hišo skupino policijskih agentov, ki pa jim niso prepredovali vstopa v hišo. Pred Dedijerjevim stanovanjem so stali trije policisti v uniformi. Na vprašanje, če je Dedijer doma, je eden odgovoril: da, drugi ne, tretji pa, da spi. Kasneje so časnikarji izvedeli, da so Dedijerja poklicali na notranje ministvo in ga aretirali. Prav tako so aretirali tudi Djilasa. Narodna skupščina je Dedijerju odvzela parlamentarno nedotakljivost na zahtevo državnega pravnika Srbije, ki je uvedel proti njemu kazenski postopek po členu 118 kazenskega zakonika. Istčasno so seveda Dedijerju odvzeli vse naslove in časti komunistične partije. Prav (Nadaljevanje na 2. str., VI. kol.)

„Dedek Mraz“ v zadnjih zdihljajih...

...in njegova vizualnost je kljub zapovedanju komunističnih razpisateljev na Zahodu, ki ob vsaki priložnosti prostodolnemu ljudstvu očarajo, da je Kristus prvi komunistični nadomestila krščanski Božični dedek Mraz. Tega bradataga možička, ki naj bi zamenjal Božička, so postavili na prestol, kljub stalnemu zatrevanju, da pravilne kvirajo otroško dušo. V silni hudici muhe žre, in tako je tudi tu kremeljska »doslednost« zmagovala. Ni treba se posebej poudarjati, da je Titova gorečnost za kremeljsko fantazijo našla popolno uzečenje dedka Mraza tudi v Titovini. Tiste Maričke, ki so v svoji mladosti dan in noč odpirale in zapirale cerkvena vrata, so se po novem »prebujenju« oprijele možička za največjo gorečnost. Končno ni tako važno, za koga se ogreva, glavno je le, da gorečnost s kronano histerijo za vsako ceno ohraniš. In to je Maričkam nekaj let av svobode tudi kaj lepo uspelo.

Stalinova smrt je marsikaj predrugačila in tudi dedek Mraz bo verjetno odšel že kmalu med staro šaro.

Ze pred božičnimi prazniki so letos protiversko propagando v komunističnih državah kar nekaj zamagili. Komunistični veljaki so se skrbno čuvali javnega izražanja, kakršnega je na primer bivši ministrski predsednik Zapotocki izrekel na Božič 1952 po radiu za češkoslovaško mladino. Današnji državni predsednik Českoslovaške je v takratnem svojem govoru trdil, da je rojstvo Kristusovo zgolj iznajdba izkoriščevalcev. Povedal je, da so si betlehemske hlevčice izmislili samo zato, da bi ljudstvo še dalje puščali živjeti po hlevih. Mi ne potrebujemo betlehemske zvezde, kajti mi korakamo v znamenju rdeče petokrake zvezde boljši prihodnosti nasproti.

Take in podobne »duhovitosti«

so številni opoziciji v ljudskodemokratskih deželah vlivale samo še več boguma in vztrajnosti. Ljudstvo se je še večjo v nemu oprijemalo narodnih izročil in javno demonstriralo z množičnimi obiskih cerkv in s poudarjanjem krščanskega izročila proti komunistični histeriji. Ta razvoj, ki ga komunistični oblastniki niso vračunali v svoje psihološke kalkulacije, jih je kakor še mnogo drugih resnic počutil, da pritisk nujno proizvajajo protiprilek. Zato so letos pred prazniki že kar opuščali vsakolekno protibožično propagando in obrnili krmilo svoje nasilniške politike v drugo smer. Sprevideli so, da s stalinjskimi metodami samo še množijo vrste opozicije, že zato, ker nove smeri gospodarske politike nujno predpisujejo določeno notranje pomirjevanje.

V Varšavi, Pragi, Budimpešti, Vzhodni Nemčiji in celo v sami Moskvi so se na božični večer oglasili zvonovi in ljudske množice so napolnile cerkve tudi na sam božični dan. Moskovski radio je odkar vladajo slovenski Rusiji boljševiki, prvič poslal ameriškega ljudstvu božične čestitke. Komunistična hinavščina v resnici ne pozna meja.

V tej zvezi krožijo na Madžarskem vesti, da so oblasti izpustile kardinala Mindszentyja, ki ga je februarja leta 1949 komunistično sodišče obsodilo na dosmrtno ječo. Na Stefanovo leta 1948 so ga aretirali. Morda bo komunistična vlada že v naslednjih dneh sporočila, da je bil kardinal osvobojen.

Jugoslovanski komunisti seveda še niso tako daleč, kljub temu, da sta Titov življenjepisec Dedec in nekdanji komunistični ideolog Djilas prav za praznike londonskega »Timesa« in newyorškega »New York Timesa« podala izjave, s katerimi sta ostro obsodila jugoslovansko komunistično vladavino

in dokazala, da sta pravzaprav samo še na pol komunisti.

V letu Gospodovem 1954 na sam božični praznik se je »Primorski dnevnik« nenadoma spreobrnil. Tržaškimi Slovincem je postregel z božičnimi voščili:

»Vesele božične praznike vošči vsem svojim sotrudnikom, naročnikom in čitateljem.«

PRIMORSKI DNEVNIK
Spreobrnenje ali ubogljivost ljudskih demokratičarjev; kdo bi vedel? Morda pa zgolj kupčijska špekulacija... Dedek Mraz se tudi med zamejskimi titovci očitno poslavja. Muha enodnevnica: naj počiva v miru! Z njo bodo odšle tudi ostale enodnevnice in althee za njimi ne bo žaloval.

V komunističnih državah so domove podjarmljenih narodov razsvetlile jaslice in božične smreke.

Berja na Poljskem

Varšavski radio je sporočil, da so v poljskem notranjem ministru izvedli temeljito reorganizacijo. Stanislav Radkiewicz, eden izmed oblastniških veljakov na Poljskem, je bil nenadoma postavljen na hladno. Istočasno so razpustili ministristvo za javno varnost. To ministristvo bo nadomestil poseben ministrski svet za javno varnost Radkiewicz, ki je skozil devet let vodil javne varnosti, je bil postavljen za ministra za poddržavljen posestva.

Za poglavarja KBV, ki je poljska izdaja sovjetske tajne službe MVD, so imenovali Vladislava Vicho. Tako sledi tudi Poljska novi politiki Malenkova, ki postopoma likvidira Stalinove zaupnike v vseh priprizniških državah. Vse kaže, da se na Poljskem ponavlja epizoda Berje.

Diktature žro svoj lastni zarodek, so govorili po starem; komunistične diktature žro tudi same sebe.

Katastrofalne nezgode v Maroku

Uporniki v Maroku so našli novega zaveznika. To zavezništvo predstavlja na milijarde kot prst debelih koblic. Ogromna krvela pribhajajo iz saharske puščave. Učinkovito so napadle področje na jugu Maroka med Agadirom in Tadrantom, ki je le nekoliko manjše od Slovenije. Deset centimetrov debela plast koblic se premika čez polja, vrtove, travnike in ogloča vse rastlinstvo, ki ga sreča na svoji poti smrti in uničevanja.

Dvoje maroških plemen, Stuga in Ait-Melul, ter številne francoske naseljenice je nadloga koblic oropala celotnega pridelka in spravila na beraško palico na deset-tisoče družin. Berberska plemena so izgubila vse nasade fižola in paradiznika. Neprecenljiva je škoda na sadovnjakih francoskih naseljenec. En sam francoski sadjar je izgubil nad 2500 ton pomaranč.

V teku 24 ur so jih koblice požrele z listjem vred. Na tisoče dreves pomarančevca, ki so žarela v polni krasoti božjega blagoslova, sameva, kakor da bi jih zajel požar. Na tisoče poljskih delavcev je ostalo brez dela in kruha. Živina berberskih plemen je obsojena na popolno uničenje pašnikov.

Maroški časniki poročajo, da take strašne nesreče dežela ni doživela, odkar pomni svet. Krvela koblic se pomikajo proti severu in grozijo, da preletijo gorovje Atlas in napadejo severne predele Maroka. Tu bi strašna nadloga povzročila še mnogo več škode.

Politična mrlzica, ki jo preživlja Francoski Maroko, bo s to katastrofo doživela samo še nevarnejše obdobje. Maloštevini so namreč francoski veleposlaniki, ki razpolagajo z učinkovitimi sredstvi proti množični invaziji koblic. To so predvsem motorne škropilnice z uničevalnimi tekočinami in priprave, ki razvijajo ogromne oblake strupenih plinov. Revna berberska plemena so pred nadlogo brez pomoči. Po starodavnih navadah grede koblicam nasproti, oboroženi s palicami, bobni in zastavami, s krikom in vikom. Proti milijardam uničevalcev, ki zasenčijo sonce, pa so brez moči.

Zavist teh preprostih plemen proti Francozom, ki se učinkovitejšo lahko postavijo nasproti nadlogi, vžigajo in podpirajo politični agenti nacionalističnega gibanja prav tako, kakor plačanci komunističnih prekučuhov.

Prvi in drugi prihajajo med nesrečno ljudstvo s parolami, da nesrečne vlada pušča na cedilu. V resnici izgleda, da vladni organi niso kos veliki nesreči. Mnogi pričakujejo, da bodo deželi priskočile na pomoč ameriške dobrodelne ustanove, ki razpolagajo z učinkovitimi obrambnimi sredstvi in eskadrilami letal, ki trošijo uničevalna sredstva po požaruški družali. V Saudovi Arabiji in Perziji so se ameriške pomožne ekipe sijajno obnesle.

Katastrofi koblic pa se je pridružila še nova nesreča. Na sosednem predeleu na jugu Maroka je reka preplavila obširna področja. V enem samem tednu je padlo dvakrat toliko dežja kakor ga navadno pade skozi vse leto. Iz blata zgrajeni škromni domovi so se na dežju dobesedno raztopili. Polja so preplavalna in pridelek dalečje je popolnoma uničen. Naselje Zagora je popolnoma odrezano in prebivalci so se komaj rešili na okoliške vzpetine. Tudi te katastrofe v takem obsegu ne pomni v Maroku današnji svet.

Gladovni mojstri
V Združenih državah so razpisali nagrado 100.000 dolarjev (62 milijonov lir) tistemu, ki bi potkol svetovni rekord v stradanju. Ta rekord brani indijski fakir Burmah, ki je živel brez hrane 81 dni in 9 ur. V to tekmo je posegel Nemeč Willy Schmitz. Trinpetdesetletni junak se je 19. sept. vlegel v steklen zaboj v neposredni bližini neke delikatesne trgovine v mestu Bielefeld. Po 65 dneh stradanja — užival je samo sodavico in kadil cigarete — je moral stradanje prekiniti.

Zbolel je na koliki ledvic in jetrih. Prepeljali so ga v bolnišnico. Shujšal je za 26 kg, to je za tretjino svoje prejšnje teže.

Obiski
Pravijo, da bodo ladje ameriške Sredozemske flote v kratkem prvič obiskale Crno morje, ki ga je Rusija od nekdanj smatrala za nekaakšno svoje jezero. Obiskane bodo razna turška pristanišča.

Tržaška univerza in Slovenci

Meseca aprila leta 1947 so v smislu demokratičarjev zavezniki zahtevali dvojezičnost na tržaški univerzi. Tedaj so se seveda temu uprli ne strpeži, in so tudi zmagali.

Morda bo pa v teh novih časih v nekaterih pogledih nastala kakšna sprememba. Tako bi vsaj lahko sodili po izjavah univerzitetnega profesorja Collotti-ja, ki želi medsebojnih odnošajev z ljudmi druge kralje, jezika, civilizacije, da se na podlagi medsebojnega spoštovanja in razumevanja sprizanično v znaku skupnega človečanstva in višje kulture. Ali pa kot pravi sam rektor tržaške univerze, da je solidarnost že na delu med znanstveniki sveta in vsakdo izmed njih časti svojo narodnost v svrhu boljšega spaznavanja resnice v prid človeštva.

Ne razumemo torej, zakaj se v

teh novih okoliščinah niso potrudili naši akademiki Jadrenski in njimi še griški člani »Akademskega kluba« in nastopili na volitvah za visokoškolsko zastopstvo. Mar jim je titovska »inteligencija« odsvetovala nastop?

Pri zadnjih volitvah, ki so končale 18. dec. 1954, je bilo vseh oddanih glasov 954. Svobodna univerza, to je mladi liberalni Italijani, so prejeli 629 glasov. Visokoškolska skupnost je prejela 232 glasov — to so mladi demokratičarji. Skupnost UGN (misini) pa so prejeli le 61 glasov, medtem ko imajo monarhisti 32 glasov.

Tržaških slovenskih akademikov nas je nekaj nad sto, skupno z Goriciani bi nas gotovo bilo tudi 200, posebno če štejemo tudi one, ki redno ne študirajo, in take, ki stojijo ob strani in jim ni dosti mar, kaj se dogaja. Ko bi bili vsi združeni, bi prav gotovo lahko imeli 5-6 zastopnikov v univerzitetnem upravnem svetu in drugih organih. Tako pa...

Pomislimo, da je univerza za nas samo prehodna doba, čas, ko se uvrstimo za življenje. Kakor bomo nastopali in kakor bomo ravnali v tej prehodni dobi, tako bomo delovali ali nedelovali tudi v življenju. V to resnico se poglabimo in storimo pametne sklepe za novo leto, sklepe, ki jih bomo tudi izvršili v korist svojemu narodu.

N. D. A.

Millionarja so speljali...

Aristoteles Sokrates Onassis je danes najbogatejši človek na svetu. Nekdanjemu atenskem pouličnemu fantalinu pripada danes največja flota petrolejskih ladij na svetu. Poleg tega je kupil ves Monte Carlo, vključno igralnico z vsemi razkošnimi poslopji vred. Grk je v resnici pravi trgovski genij in genij tudi v brezobzirnosti. Včasih pa celo trgovskim genijem soprodsne.

Zgodba je prišla tako, da se je pred časom petdesetletni jahta »Verdada« usidrala pred Genovo. Na krovu so privedli družben večer v dobrodelne namene. Razumljivo je, da je bila zbrana najodličnejša družba Sinte obale. Med družbo je bil tudi gospod Onassis. Jahta je milijonarju zelo ugajala in ko se je dr. Bernini, njen lastnik, izrazil, da jo proda, je Onassis, moč hitrih odločitev, segel prodajcu v roko, in kupčija je bila sklenjena. Kupnina je znašala 60 milijonov lir.

S tem je bil za dr. Berninija kupčijski slučaj zaključen, ne pa tudi za milijonarja Onassisa. Ta je namreč hotel za svoj denar imeti tudi

blago. Pri tej svoji zahtevi pa je naletel na težkote. Izkazalo se je namreč, da je bila pogodba neveljavna. Dr. Bernini ni bil niti doktor, niti Bernini, pač pa čisto nevaden signor Ferdinand Scognomiglio, in paroplovna družba, kate re lastnik naj bi bil, je obstajala le v njegovi domišljiji. To grenko resnico je gospod Onassis izvedel v Pireju, atenskem pristanišču, kamor je odletel z letalom, da bi prevzel svojega jahta. Ko pa je ni bilo od nikoder, je o tem obvestil policijo.

Verjetno bi bolje storil, če bi tega ne napravil. Denarja niso pri gospodu Scognomiglio našli niti lire čeprav sedaj sedi v zaporih. Falot je celo povedal pred sodiščem, da je storil vsekar dobro delo, kajti vsa Sinje obala se zabava in marsikateri najboljših milijonarjev prijatelj je srečen, da je naveden falot »genij« spravil na led.

Sovjetska resnicoljubnost

Indijski časniki so v teh dneh ugotovili, kako je velika sovjetska enciklopedija v svoji zadnji izdaji obsodila velikega indijskega voditelja in ustanovitelja indijske neodvisnosti, Gandija. Gandi, tako pravi enciklopedija, je pripadal kasti Banja, ki se ukvarja s trgovino in verižništvom. »Gandi je vneto podpiral britanski imperializem z organiziranjem in vodstvom neke indijske sanitetske enote, ki je britanski armadi pomagala, da je zasedla deželo Zulu in prebivalce pokončala z ognjem in mečem.« Kaj se je kasneje zgodilo z junakom za svobodo? Enciklopedija odgovarja: »Ko je ljudsko gibanje zadobilo revolucionarni značaj, je Gandi izdal narod in podpiral imperialiste. Na demagoški način se je pretvarjal, kakor da bi bil pripadnik indijske neodvisnosti.« Kakšno je bilo njegovo versko poslanstvo? Enciklopedija odgovarja: »Bil je izkoriščevalec verskih razlik in dogem v korist kapitalističnega sveta.« V svojem zasebnem življenju je potuhnjeno posnemal askete.

Gandi, ki je s strastjo pobijal predsodke kast proti nedotakljivim in si s tem nakopal največje sovraštvo pri konservativnih Indijcih, tega Gandija predstavlja »komunistična resnicoljubnost« kot zagovornika kasti!

Indijskim komunistom, od katerih so mnogi Gandija spoštovali, so ta odkrita skrajno neprijetna. Sovjetski diplomat, ki so ga Indijci prijeli zaradi obrekovanja in klevetanja Gandija, je odgovoril: »V prihodnji izdaji bodo zadevo pač popravili.«

OD TU IN TAM

Prvič po dve sto letih so v Londonu spet molili za božične praznike »Kraljico luča«. Pogoji so precej sodobni. Kraljica se mora obvezati, da bo eno polno leto ostala plavalosa. Za kraljico je bila izvoljena Stephanie Hotwell, manekenka iz Liverpoola. Svečano ustoličenje je izvršila švedska »nevesta luča« Maude Ronstron.

Pred prazniki so vojaške oblasti v Portsmouthu obsodile na eno leto zopora devetnajstletnega mornarja Johna Lyona zato, ker je 24. novembra položil v strojni oddelci podmornice »Arthemisa« dve bombi. Pri razpravi je mornar priznal, da je to storil z namenom, da bi pomornico »pokvaril«. Če bi se to dejanje zgodilo v deželah »komunistične humornosti«, bi bil mož že davno pod rušo. V grob bi ga spravili tudi, če bi o takih dveh bombah samo žlobudral.

Koliko so vredni ženski lasje? O tem vprašanju se listi prepirajo že nekaj desetletij. Lepotičniki pravijo, da ženskih las ni mogoče poplačati. Poposlo pa nastaja vprašanje, ali ima ženska, ki se ji je pripetila kaka nezgoda, pravico do odškodnine. Znani angleški sodnik Coom-Johnson je pred kratkim določil odškodnino 375 tisoč lir, ker je 48-letna gospa Ivy Woolf dobila na vrhu glave »tonzuro« v premeru petih centimetrov, ko ji je znani londonski frizer masiral lasišče z lasno vodo. Kljub temu, da je umetnik lasišča zagotavljal, da ima klientka posebno šibke lase, ga je sodnik zavrnil: »Ljudje v olepšanih salonih morajo biti gotovi, da so uporabljajoča sredstva neškodljiva. Gospa Woolf je gotovo zašla v zadrego, čeprav se je tonzura že čez nekaj mesecev spet zrasla. In prav za ta prestani strah je odškodnina v gornjem znesku primerna.«

»Razkritja iz leta 1944.« — Pod tem naslovom prinaša katoliški list »Katholische Bilderbogen« naslednjo vest: Za Božič 1944 se je takrat težko obojele italijanski diktator Benito Mussolini spet vrnil v naročje katoliške Cerkve in preje v vzhodni Prusiji iz rok neke katoliške učiteljice proti volji Himmlerja sveto obhajilo. Imenovani list navaja naslednje: Koncem novembra 1944 so Mussolinija »evakuirali« v Gdansk. Seveda o tem nihče ni ničesar vedel. Niti zdravniku ni bilo dovoljeno, da stopi v Mussolinijev bunker. Učiteljica je Mussoliniju pripovedovala o adventskih pridighih v cerkvi sv. Nikolaja v Gdanku tako prepričljivo, da jo je diktator naprosil, naj mu preskibi duhovno tolažbo, ker bi se hotel v Cerkvi »pobotati«. Gauleiter Forster je Hitlerju predložil Mussolinijevo željo in Hitler je pri-

volil pod pogojem, da ostane stvar tajna tudi pred samim vrhovnim policajem tretjega reiha — Himmlerjem. Na večer pred tretjo adventno nedeljo je pater Zenzen z Najsvetejšim pod plaščem prišel z avtom gauleiterja, da bi obhajal Mussolinija. Himmler pa je stvar zavaljal in zagrozil učiteljici s smrtjo, če pusti duhovna v bunker. Naslednji večer so Mussolinija, učiteljico, dva SS častnika in monakovskega zdravnika Hagelsberga odpeljali proti vzhodu. V neki gostilni so za Mussolinijevo vrstovo skrbeli ss-ovci. Mlada učiteljica je odšla h katoliškemu duhovniku v bližnjo vas, da bi si izprosila blagoslovljeno hostijo za jaštoslovskega diktatorja. Tako je Mussolini prejel na božični večer leta 1944 sveto pojatnico.

Na božični večer so se uro po končni službi božji v cerkvi Pontichy v francoski Savoiji nenadoma oglasili zvonovi, ki so spravili vse vaščane na noge. Zupnik je hitro oblekel in s sosedi stebel v cerkev. V cerkvi ni bilo žive duše. Ko pa je odprl vrata v zakrlistijo, je bila ta vsa v plamenih. Skoro vso opremo je ogenj uničil. V eni izmed omar je bilo pritrjeno stikalo, ki ga uporabljajo za električno pritrjevanje. Plameni so svinec raztopili in s tem se je vzpostavil stik, ki je pogoltno zvonove k pritrjevanju. Goli slušaji, je cerkev rešil pred popolnim uničenjem.

že, kot pa je v resnici! ga je tolažil debelušni gospod.

»O, ne, že vem, vse vem! Irmgard me gotovo ni preslepila.« In tiše, kakor bi govoril sam sebi, je nežno šepetal: »Ona je pravi angel.«

»Potujete daleč?« je spraševal debelušni gospod.

»V Videm.«

»Hm — je malomarno zamrmral debelušni gospod. »Gotovo k sorodnikom. In se nič ne bojite tako sami?«

»Ne. Ljudje so vendarle uslužni in postrežljivi. Se nikoli mi nihče ni poskušal dokazovati, da sem slep. Skoda, da moja sestra ni mogla z menoj. Morala je ostati pri bolni materi. In končno sem se že vozil po tej progli. Pred leti...«

Prešlo je nekaj ur. Stepec se ni premaknil z mesta. Spal je. Sele proti jutru, ko je prišla vstajati zora, se je počasi povzpela in iz žepa potegnili uro. »V pol uri smo na meji!«

»Da — je zaspano pritrjeval debelušni gospod.

»Čudno.« je komaj slišno spregovoril slepec, »čudno, da se nič ne

bojite. Mislim, namreč, da niste vznemirjeni.«

»Vnemirjen?« se je začudil debelušni gospod.

»Da, zaradi denarja.«

»Zaradi denarja?« se je začudil shujšani gospod. »Zaradi kakšnega denarja?«

»Točno sem opazil, kako ste dvignili usnjato prevleko na sedežu in porinili šop bankovcev pod njo.«

»Vi — vi — kako je to mogoče?« Debelušni gospod se je presenečeno namrdnil.

»To je morala biti že kar lepa vsotica.«

»Kaj se vam sanja se je vznemirjal shujšani gospod.

»Prav tako malo se mi sanja, kakor je malo prista moja slepota. Koliko vam bi bil vreden moj molk?«

»Poslušajte vi...«

»V petindvajsetih minutah bo prepozno!«

Debelušni gospod se je s shujšanim spogledal kakor bi pri njem iskal nasveta in šele čez nekaj časa je spregovoril: »Se zadovoljite s petimi tisočaki?«

Slepec je porinil očala na čelo in se zasmeljal. »Vražje dosti denar-

»Iskrena hvala, Irmgard.« je dejal slepec tiho. »In pozdravi mi njamo!« Brat in sestra sta se poslovila.

Debelušni gospod je svojega shujšanega sopotnika pogledal z nezaupejem, skomignil z rameni in se poglobil v častnik. Slepec je mirno obsejal v svojem kotu. Čez dobro uro je snel svoja črna očala.

Oči so bile zaprte, vekci sta izgledali zatekli in pordečeli, modrorumeni v očesnih kotih. Ta pogled je shujšanemu gospodu privabil iz ust zadržani krik. Slepec je zamrmral, si z robcem sušil oči in dejal: »Oprostite — pozabil sem, da nisem sam —«

»Ne — ne — ga je miril debelušni gospod, »če so vam očala neprijetna, potem...«

Slepec je odkimal: »Ste kar preveč prijazni.« Tesnobno si je spet nadel očala. »Irmgard mi je že večkrat dejala, kako strašno izgledajo moje oči.«

»Vaša sestra?«

»Da. Prosil sem jo, naj mi pove vso resnico. Končno mora človek vedeti, kako izgleda, če noče biti svojim soljudem v nadlego.«

»Vi si to gotovo predstavljate te

POD ČRTO

POT V NEZNANO Tihotapska zgodba

»Kot nalašč!« je dejal debelušni gospod svojemu močno shujšanemu sosedu, ko je v kupé stopila mlada dama.

»O, tu pa je še dovolj prostora!« je zaklicala dražestna mlada gospodična. »Pridi, Alfred, to je naravnost sijajno! Tu k vratom se boš namestil.« Previdno je potiskala mladega moža v kupé. Ta je pretipal sedež in se končno usedel v kot. »Si vesel, kaj, Alfred?«

»Ti si tako dobra, Irmgard!« se je z zahvalo smehljaj slepec.

»Kovček položite, prosim, kar tu-le v mrežo!«, je mlada dama naročala nosaču. »Tako, Alfred, kovček je točno nad teboj.« Obrnila se je k obema gospodoma in prijazen dejala: »Nikar naj vas ne moti, moj brat vaju ne bo nadlegoval!« Z nežnim pogledom se je obrnila nato k slepcu in žalostno dejala: »Kljub vsemu pa je naravnost čudovito samostoičen.«

»O, prosim — je zagodrnjal shujšani gospod.

»Iskrena hvala, Irmgard.« je dejal slepec tiho. »In pozdravi mi njamo!« Brat in sestra sta se poslovila.

Debelušni gospod je svojega shujšanega sopotnika pogledal z nezaupejem, skomignil z rameni in se poglobil v častnik. Slepec je mirno obsejal v svojem kotu. Čez dobro uro je snel svoja črna očala.

Oči so bile zaprte, vekci sta izgledali zatekli in pordečeli, modrorumeni v očesnih kotih. Ta pogled je shujšanemu gospodu privabil iz ust zadržani krik. Slepec je zamrmral, si z robcem sušil oči in dejal: »Oprostite — pozabil sem, da nisem sam —«

»Ne — ne — ga je miril debelušni gospod, »če so vam očala neprijetna, potem...«

Slepec je odkimal: »Ste kar preveč prijazni.« Tesnobno si je spet nadel očala. »Irmgard mi je že večkrat dejala, kako strašno izgledajo moje oči.«

»Vaša sestra?«

»Da. Prosil sem jo, naj mi pove vso resnico. Končno mora človek vedeti, kako izgleda, če noče biti svojim soljudem v nadlego.«

»Vi si to gotovo predstavljate te

ja morate imeti s seboj! — No, recimo sedem tisočakov — pa ostane slep.«

»Jezno je shujšani gospod pobral nekaj bankovcev iz skrivališča, medtem ko je debelušni stal na vratih, na straži.«

»Poglejte,« je dejal slepec, ko je sprejel napitnico in je shujšani gospod ostaneč spet spravil v skrivališče, jaz te stvari delam bolj praktično.« Spravil je bankovec v kuverto, jo v sredi prepognil in vse skupaj globoko porinil med okensko špranjo. »Preprosto, kajne? Ko smo čez mejo, pomagam kuverti s palčko, odprem vrata in potegnem kuverto iz špranje. Prepogčenje kuverte je potrebno zato, da se za vitek med šprani ustavi in ne pade prezdajajo navzdol. Lahko bi se namreč zgodilo, da bi radovedni carinik svoj nos vtaknil tudi pod vrata.«

Debelušnemu gospodu je skrivnost vzela sapo. Shujšani gospod se je komaj krotit od razburjenja: »In, kako je z vašimi očmi, vi nemišljeni slepec?«

»Prav tako preprosto. Umetno vnetje in nekaj šminke... Izgleda nemarno, zato pa je izredno učin-

kovito. Posebno pri damah sem z njimi dosegel največje uspehe. Posel sem v zadnjem času opravljal na švicarski meji. Danes pa sem prvič na tej progli. Začetek pa je kar zadovoljiv! Oprostite, gospoda, moram poklicati svojo nevesto.«

»Nestvo?«

»Sedi v sosednjem damskem kupeju in se gotovo že strahovito dolgočas, ubožica. Vozim se namreč v neznanu iz taktičnih vzrokov vedno sam. Lepa žena in pomilovna nja vreden pohabljenec, to je vendar nekaj posebnega, in ob takem pogledu je mejna kontrola neprijetno uslužnejša.«

Slepec se je dvignil, odprl vrata kupeja in žalostno zaklicel: »Irmgard!

VELETRGOVINA
Z DEŽELNIMI PRIDELKI

VATOVEC JAKOB NASL.

TRST, UL. TORREBIANCA 19

TRGOVINA JESTVIN

JOSIP ŠKABAR

želi srečno novo leto 1955!

Opčine - Narodna Ulica

STANKO KOSMIN
MANUFAKTURNA TRGOVINA
NAB

GOSTILNA

„Pri Silvestru“

STANA ZADNIK

NABREŽINA

Trgovina čevljev

Alpina

GORICA KORZO VERDI 34

Ivan Velišček
JESTVINE

želi srečno novo leto 1955!

GORICA
ulica Monte Santo 91
tel. 3285

ČOTAR ANDREJ
TRGOVINA S ČEVLJI

želi srečno novo leto 1955!

Raštel 34 GORICA

Ivan FRANCO
TRGOVINA S ČEVLJI

želi srečno novo leto 1955!

Corso Verdi, 32 GORICA

Josip Vizintin
URARNA IN ZLATARNA

želi srečno novo leto 1955!

ul. Monache 9 GORICA

Pekarna in slašičarna

Ivan Gustinčič

TRST - Ul. Udine 3 - Tel. 38-734

MEHANIONA DELAVNICA

Adolf Mlakar

želi srečno novo leto 1955!

GORICA
ul. Duca d'Aosta 19

Karel Fiegel
GOSTILNA

želi srečno novo leto 1955!

GORICA
Trg De Amicis 11

PEKARNA IN GOSTILNA

GRILANC MARIJ

želi srečno novo leto 1955!

NABREŽINA ŽAVLJE

Srečno novo leto želi gostilna

„Pri belem konjičku“

Lastnica: Miroslava Žerjal

ŠKEDENJ Ul. Servola 44

URARNA **Bratina** ZLATARNA

želi srečno novo leto 1955!

TRŽIČ Korzo 18

Kmečka banka

R. Z. Z. O. J.

želi srečno novo leto 1955!

GORICA
Ul. Morelli 14 - Tel. 226

DROGERIJA

ANTON PODGORNIK

GORICA - Trg. De Amicis, 12 na Kornu - Tel. 3009

Vsakovrstno pohištvo:

SPALNICE - JEDILNICE -
KUHINJE ITD. — PO NA-
ROČILU IZVRŠI VSAKO
DELO — POROSTVO ZA
DOBER NAKUP — TOVAR-
VISKE CENE — DELO SOLI-
DNO — DOMACA TVRDKA

Tovarna pohištva

Tel. 32

PRINČIČ
KRMIN

Cormons - prov. Gorizia

GOSTILNA

KOMEL

želi srečno novo leto 1955!

GORICA
Via Trieste 104

Stanko Koren

ELEKTRICNE
in
VODOVodne
NAPELJAVE

želi srečno novo leto 1955!

ul. Mattioli 11 GORICA

BUFET pri

TOČIJO SE PRISTNA
DOMAČA, ISTRSKA
TER BRIŠKA VINA
IN KRAŠKI TERAN

Jožkotu

TRST - Ul. Ghega št. 3

Preden se odločite za
nakup blaga za moško
obleko, oglejte si naših
500 različnih vzorcev

Postreženi boste dobro po najugodnejših cenah

A. PERTOT

UL. GINASTICA 22 - TEL. 95-998

KUHINJSKE
POTREBŠČINE
ŠTEDILNIKI
PORCELAN
KERAMIKA

TVRDKA

KERŽE

TRST
TRG SV. IVANA 1

M. LEBAN

KLOBUCARNA

Sportni in klasični klobuki
Dežniki i. t. d.

želi srečno novo leto 1955!

GORICA - ul. Rastello, 28

Gostilna

„Pri Sabotinu“

želi srečno novo leto 1955!

GORICA
ul. S. Chiara 4

Darilne pakete

za Jugoslavijo in druge države
razpošilja tvrdka

ALASKA

Š. HAVERIC

TRST - ulica S. Lazzaro 13-I
Tel. 35-658

Zajamčeno prvovrstno blago po
najugodnejših cenah

Mizarji
kmetovalci
podjetniki

Deske smreko-
ve, macesnove
in trdih lesov.
trame in par-
kete nudijo najugodnejše

TEL. **CALEA**

90441 TRST

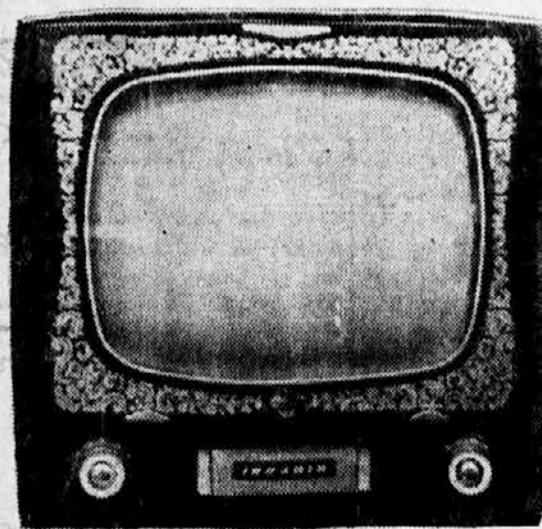
Viale Sonnino, 24

Televizija v vsako družino!

Velika izbira televizijskih aparatov
najboljših italijanskih in inozemskih znamk

IRRADIO

— po 17 in 21 palcev —

PRODAJA NA OBROKE

Prvi obrok ob nakupu in višina
ostalih obrokov po vaši želji

GALATIC

— po 17 palcev —

TEHNIČNA POMOČ
IN ANTENA BREZPLAČNO

RUGGERO ROSSONI

— CORSO GARIBALDI 8 —